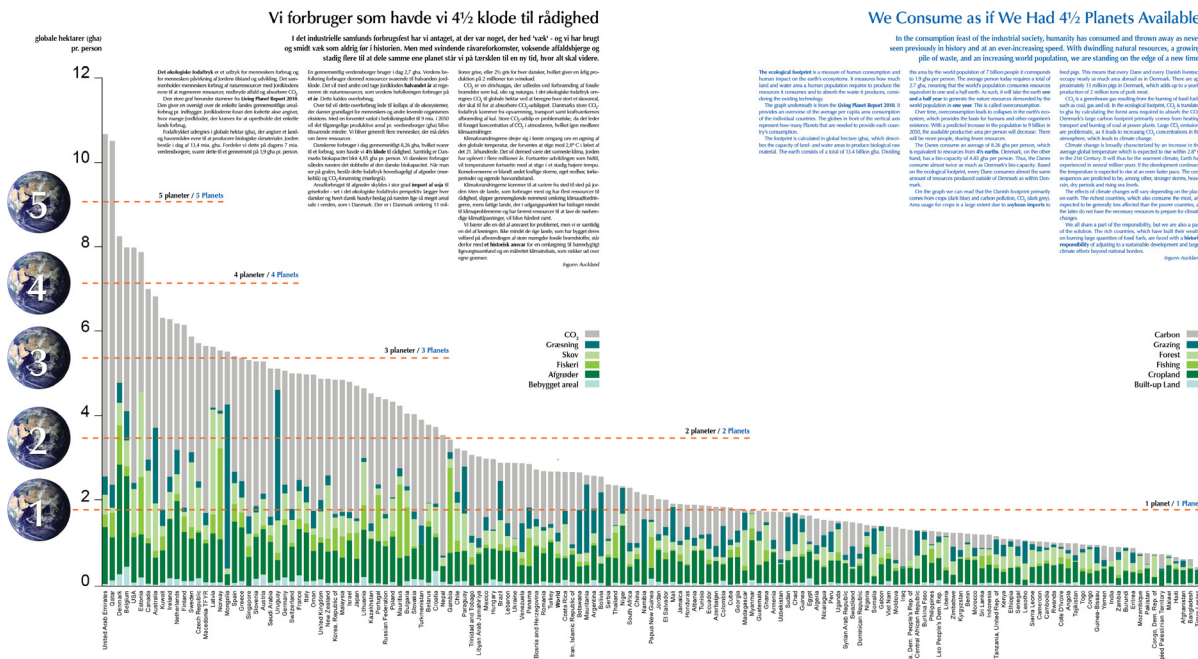

The Ecological Footprint

I denne klima-ABC kan du læse mere om forskellige begreber, organisationer

hændelser og aftaler inden for klima og miljø-spørgsmål.

Arktis bruges i dag som **test-popol** for Jordens tilstand. Dette skyldes, at det er her, de største klimaændringer forventes at ses, samt at små ændringer i Arktis vil have store konsekvenser for resten af verden.

Bæredygtig udvikling handler om at have en udvikling, hvor alle får deres behov dækket

CO₂-aktiviteter er drivhuseffekten forårsaget af CO₂-udladet. I atmosfæren findes der flere forskellige drivhuseffekter.

Mænd altid vandløber, metan, nitrogenoxider og ozon. CO₂ er langt den største drivkæde. Derfor omregner man de øvrige drivhusgasser til CO₂-ækvivalenter for at få et samlet tal for drivhusgas-effekten.

Medier har stor indflydelse på vores opfattelse og forståelse. Gennem medierne er klima-

ændringer, CO₂ og drivhus-
effekt bliver uønskede begreber for
de fleste.

Næste generation er dem, der
præsent kommer til at stole

Peak Oil handler om kom-
me til et punkt, hvor den ikke-
fornybare naturressource olie
er ved at løbe tør. Nogen taler
også om "peak everything" for
at sige, hvordan vi behøver

Vidensk
er ikke
opmær-
den er i
udvikl
fleste

håndtere og leve med konsekvenserne af det enorme overskud, den vedligeholdes i dag ikke for. En bedre måde at tænke på det, er at ikke levere og sælge mere end hvad der bliver forbrugt, men at vi bliver dem, der bruger mere.

[illegible]

The Arctic Region is used as a measurement of the earth's condition and development. Climate changes are particularly intense here, and even small changes in this region will have

CO₂ - carbon dioxide - is one of the most critical greenhouse

og, ligesom
gæstfrihed
pherie - car
have, smør
stribes ord
gæstfrihed
geses are
equivalent
a total figu

små og mellemstore virksomheder i naturen med alle organisationer og ikke-leverensier, der har et løbende vedvarende forhold til andet element, der dets miljø.

Ecosystem is a biological environment consisting of all the organisms living in a particular area, as well as all the nonliving, physical components of the environment with which the organisms interact. The concept of ecosystem was developed by the British ecologist Arthur Tansley in 1917. It was seen as a consequence of the emissions of greenhouse gases. Within this century the global temperature is expected to rise by 2.8° C.

plants are green-
"translated" into
there are different

toxic and carcinogenic. The CO₂ is the main gas. Therefore other emissions like CO, methane, nitrous oxide, and hydrocarbons are also important. The CO₂ is the main gas. Therefore other emissions like CO, methane, nitrous oxide, and hydrocarbons are also important.

Global Warming is a term associated with the global increase in temperature. This increase is

events and agreements on climate and environmental issues

earth is that we have not inherited the earth from our ancestors - rather we are borrowing it from our children.

Oregon Petition on Global Warming

an international organization by the countries of all countries

The Ozone Hole - and especially holes in the ozone layer - was one of the most important issues on the environmental agenda of the 1990s. This was for many people one of the first proof of the upcoming environmental problems.

Peak Oil is a point in time when the maximum rate of the non-renewable nature resource, oil, is reached, after which the rate of production enters terminal decline. The term 'peak-oil-everything' is a term to point out

21

verdensborgere, svarer dette til et gennemsnit på 1,9 gha pr. person. En gennemsnitlig verdensborger bruger i dag 2,7 gha. Verdens befolkning forbruger dermed ressourcer svarende til halvanden jordklode. Det vil med andre ord tage Jordkloden **halvandet år** at regenerere de naturressourcer, som verdens befolkningen forbruger på **et år**. Dette kaldes overforbrug.

Den store graf herunder stammer fra **Living Planet Report 2010**. Den giver en oversigt over de enkelte landes gennemsnitlige arealforbrug pr. indbygger. Jordkloderne foran den lodrette akse angiver, hvor mange Jordkloder, der kræves for at opretholde det enkelte lands forbrug.

Fodaftrykket udregnes i globale hektar (gha), der angiver et land- og havområdes evne til at producere biologiske råmaterialer. Jorden består i dag af 13,4 mia. gha. Fordeler vi dette på dagens 7 mia.

Over tid vil dette overforbrug lede til kollaps af de økosystemer, der danner grundlaget for menneskers og andre levende organismer eksistens. Med en forventet vækst i befolkningstallet til 9 mia. i 2050 vil det tilgængelige produktive areal pr. verdensborger (gha) blive tilsvarende mindre. Vi bliver generelt flere mennesker, der må deles om færre ressourcer.

Danskerne forbruger i dag gennemsnitligt 8,26 gha, hvilket svarer til et forbrug, som havde vi **4½ klode** til rådighed. Samtidig er Danmarks biokapacitet blot 4,85 gha pr. person. Vi danskere forbruger således næsten det dobbelte af den danske biokapacitet. Når man ser på grafen, består dette fodaftryk hovedsageligt af afgrøder (mørkeblå) og CO₂-forurening (mørkegrå).

Arealforbruget til afgrøder skyldes i stor grad **import af soja** til grisefoder - set i det økologiske fodaftryks perspektiv lægger hver dansker og hvert dansk husdyr beslag på næsten lige så meget areal ude i verden, som i Danmark. Der er i Danmark omkring 13 millioner grise, eller 2½ gris for hver dansker, hvilket giver en årlig produktion på 2 millioner ton svinekød.

CO₂ er en drivhusgas, der udledes ved forbrænding af fossile brændsler som kul, olie og naturgas. I det økologiske fodaftryk omregnes CO₂ til globale hektar ved at beregne hvor stort et skovareal, der skal til for at absorbere CO₂-udslippet. Danmarks store CO₂-fodaftryk kommer fra opvarmning, transport samt kraftværkernes afbrænding af kul. Store CO₂-udslip er problematiske, da det leder til forøget koncentration af CO₂ i atmosfæren, hvilket igen medfører klimaændringer.

Klimaforandringerne drejer sig i første omgang om en øgning af den globale temperatur, der forventes at stige med 2,8° C i løbet af det 21. århundrede. Det vil dermed være det varmeste klima, Jorden har oplevet i flere millioner år. Fortsætter udviklingen som hidtil, vil temperaturen fortsætte med at stige i et stadig højere tempo. Konsekvenserne er blandt andet kraftige storme, øget nedbør, tørkeperioder og øgende havvandsstand.

Klimaforandringerne kommer til at variere fra sted til sted på jorden. Men de lande, som forbruger mest og har flest ressourcer til rådighed, slipper gennemgående nemmest omkring klimaudfordringerne, mens fattige lande, der i udgangspunktet har bidraget mindst til klimaproblemerne og har færrest ressourcer til at lave de nødvendige klimatilpasninger, vil blive hårdest ramt.

Vi bærer alle en del af ansvaret for problemet, men vi er samtidig en del af løsningen. Ikke mindst de rige lande, som har bygget deres velfærd på afbrændingen af store mængder fossile brændstoffer, står derfor med **et historisk ansvar** for en omlægning til bæredygtigt ligevægtssamfund og en målrettet klimainsats, som rækker ud over egne grænser.

Ingunn Auckland

Klima-ABC

I denne klima-ABC kan du læse mere om forskellige begreber, organisationer, hændelser og aftaler inden for klima og miljø-spørgsmål.

Arktis bruges i dag som 'lyttepost' for Jordens tilstand. Dette skyldes, at det er her, de største klimaændringerne forventes at ses, samt at små ændringer i Arktis vil have store konsekvenser for rester af verden.

Bæredygtig udvikling handler om at have en udvikling, hvor alle får deres behov dækket uden at gå på kompromis med jordkloden, mennesker eller andre levende organismer - hverken i dag eller i fremtiden.

CO₂-ækvivalenter er drivhusgasser omregnet til CO₂-enheder. I atmosfæren findes der flere forskellige drivhusgasser, blandt andet vanddamp, freon, metan, nitrogenoxider og ozon. CO₂ er langt den største enkeltfaktor. Derfor omregner man de øvrige drivhusgasser til CO₂-ækvivalenter for at få et samlet tal for drivhusgas-effekten. **COP**, Conference of the Parties, er det øverste organ i klimaforhandlingerne. Det er her, alle større beslutninger med betydning for FN's klimakonvention bliver taget.

Drivhusgasser findes naturligt i atmosfæren, men øgede mængde medfører global opvarmning. De vigtigste drivhusgasser er kuldioxid (CO₂), metan (CH₄) og lattergas (N₂O).

EEA - European Environmental Agency (Det Europæiske Miljøagentur) - er et agentur under EU, der formidler uafhængige oplysninger om miljøet, til offentligheden og til beslutningstagere inden for miljø og miljøpolitik.

Fossile brændsler er dannet af 50 millioner år gammelt organisk materiale, der er blevet til brændstoffer som olie, kul og naturgas. Fossile brændstoffer dækker i dag 90% af verdens totale energiforbrug.

Global opvarmning referer til en stigning i den gennemsnitlige globale temperatur. I dette århundrede forventes en gennemsnitlig stigning på 2,8° C, som et resultat af menneskers udslip af drivhusgasser.

Hockey stick-skandalen, også kendt som 'Climategate', fandt sted i november 2009. 'Skandalen' drejer sig om hackingen og publicering af e-mail korrespondancer og dokumenter, skrevet af forskere ved en klimaforskningsenhed i England.

IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change, blev grundlagt under FN i 1988. Panelet, der består af flere hundrede forskere fra hele verden, udarbejder klimarapporter, der bruges som et fælles internationalt udgangspunkt i arbejdet med klimaspørgsmål.

Jorderosion er en naturlig proces, hvor vind og vand skaber forflytning af jord. Klimaændringer forventes at føre til øget jorderosion, der kan lede til forurening af drikkevand, forringe jordens biokapacitet, forringe dyrkningsmulighederne og føre til fatale konsekvenser for livsnærende vådområder.

Kuldioxid eller CO₂ er en af de mest omtalte drivhusgasser i atmo-

sfæren. Forbrænding af organisk materiale som kul, olie og naturgas leder til CO₂-udslip og øget CO₂-koncentration i atmosfæren. Studier viser, at dette er med til at øge drivhusaktiviteten og den globale temperatur.

Kyoto-aftalen er en international protokol, hvis formål er at beskytte jordens klima. De lande, der tiltræder traktaten, forpligter sig dermed til at begrænse og senere reducere udledningen af drivhusgasser.

Medier har stor indflydelse på vores opfattelse og forståelse. Gennem medierne er klimaændringer, CO₂ og drivhuseffekt blevet velkendte begreber for de fleste.

Næste generation er dem, der primært kommer til at skulle håndtere og leve med konsekvenserne af det enorme overforbrug, den vestlige verden i dag står for. En bedre måde at tænke på er, at vi ikke først og fremmest arver Jorden efter vore forfædre, men at vi låner den af vores børn.

Oregon-petition eller Global Warming Petition Projekt, er en af de største organiserede modstandere af Kyoto-protokollen og teorier om menneskeskabte klimaændringer.

Ozonlaget - og specielt huller i ozonlaget - var et af de vigtigste punkter på dagsorden i 1990'erne. Dette blev for mange et af de første møder med miljøproblematikken.

Peak Oil handler om at komme til et punkt, hvor den ikke-fornybare naturressource olie er ved at løbe tør. Nogen taler også om 'peak everything' for at påpege, hvordan vi forbruger til det punkt, hvor vi opbruger naturressourcerne.

Temperaturstigningen i dette århundrede forventes at blive omkring 2,8° C. Den største stigning vil ses i Arktis, med en stigning på 4-6° C. Dette vil få drastiske konsekvenser for Jordens økosystemer, og dermed også menneskers levevilkår.

United Nations - de Forenede nationer (FN) - er en international organisation, der blev oprettet i 1945 for at fremme og tilrettelægge samarbejdet mellem medlemslandene indenfor områder som økonomi, udvikling, menneskerettigheder, fred og miljø.

Videnskaben har produceret en række data, der viser, at global opvarmning er en realitet, og at den er menneskeskabt, samt at udslip af klimagasser er den vigtigste årsag til klimaændringer.

World Wildlife Fund udgiver Living Planet Report hvert andet år. Rapporten bygger på det økologiske fodaftryk og giver en oversigt over menneskers og dyrs levevilkår og jordens udvikling.

Økosystemet betegner et komplet miljø i naturen med alle levende organismer og ikke levende elementer, der har et løbende og vedvarende forhold til ethvert andet element, der indgår i dets miljø.